

مرکز ملی سند آرای علمی هند

(INSDOC)^(۱)

● ترجمه علی اصغر شیری

اطلاعات در حوزه کتابداری، سندداری و اطلاع‌رسانی نیز برگزار می‌کند. به منظور پشتیبانی از برنامه‌های آموزشی و علمی، اینسداک اقدام به تأسیس آزمایشگاه تکنولوژی اطلاعات نموده است که دارای امکانات کامپیوتری و شبکه‌سازی نیز می‌باشد.

اینسداک همچنین با نهادهای اطلاع‌رسانی سایر کشورها همکاری دارد. افزون بر این، با انجمنهای بین‌المللی مانند ایفلا، فید، مرکز اسناد انجمن همکاریهای منطقه‌ای جنوب آسیا نیز در ارتباط است. اشاعه گسترده اطلاعات علمی و فنی یکی از اهداف مهم اینسداک به شمار می‌آید. و بر اساس این هدف نیز شبکه‌ای از مراکز منطقه‌ای در بنگلور، کلکته و چنای ایجاد نموده است تا خدمات اطلاع‌رسانی را در اختیار این مراکز نیز قرار دهد.

گروهی متشکل از ۳۰۰ نفر شامل کارکنان علمی، فنی و اداری برنامه‌های اینسداک را اجرا می‌کنند. بیش از ۱۲۰ تن از این کارکنان فارغ‌التحصیلان علوم، مهندسی و کامپیوتر هستند و بسیاری از آنها نیز متخصصان کتابداری، اطلاع‌رسانی و سند آرای هستند. اهداف مرکز ملی اسناد علمی هند

۱. برآوردن نیازهای اطلاعاتی سازمانهای تحقیقاتی علمی، دانشگاهها، نهادهای دولتی، صنایع و اشخاص

۲. کاربرد تکنولوژیهای اطلاعاتی در مدیریت اطلاعات با تأکید ویژه بر توسعه کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی

۳. ایفای نقش به عنوان مرکز دستیابی به اطلاعات علمی و فنی تولید شده در هند

۴. توسعه منابع انسانی در زمینه‌های علوم، تکنولوژی، مدیریت، سیستمها، خدمات و محصولات کتابداری، اطلاع‌رسانی و سند آرای

۵. ایفای نقش به عنوان عامل پیشبرد توسعه اقتصادی، اجتماعی، صنعتی، علمی و تجاری از طریق ایجاد امکان دسترسی به اطلاعات مرتبط و صحیح

۶. همکاری با نهادهای اطلاع‌رسانی بین‌المللی به منظور ایفای نقش به عنوان بخشی از فرایند جهانی شدن اطلاع‌رسانی و سند آرای

خدمات، محصولات و انتشارات

در طول چهار دهه گذشته اینسداک محصولات و

خدمات اطلاعاتی متنوعی را متناسب با نیازهای اطلاعاتی علوم و تکنولوژی محققان و دانشمندان هند طراحی نموده است. این محصولات و خدمات نوین با هدف ارائه اطلاعات علمی و فنی آماده برای برآوردن نیازهای خاص افراد، نهادها و شرکتها فراهم شده است. خدمات:

۱. خدمات مندرجات، چکیده و روبرداری

۲. خدمات دائمی چکیده بر اساس سفارش

۳. خدمات نمایه کلید واژه‌های چکیده‌های شیمی

۴. خدمات متن کامل نشریات

۵. خدمات سیاهه نشریات

۶. خدمات کتابهای تازه

۷. خدمات پروانه ثبت نوآوری

۸. خدمات اطلاعات رقابتی

۹. خدمات اطلاعات مناقصه‌های بین‌المللی

۱۰. خدمات تحلیل کتابشناختی

۱۱. خدمات جستجوی متن

۱۲. خدمات ترجمه از زبانهای خارجی

۱۳. خدمات تحویل نسخ مدارک

محصولات فعلی اینسداک

۱. فهرستگان ملی پیاپیهای علمی در هند بر روی دیسک نوری

۲. پروانه ثبت نوآوریهای هند بر روی دیسک نوری (از سال ۱۹۷۲ تا کنون)

۳. گرانتالایا (نرم‌افزار خودکار سازی کتابخانه)

۴. راهنمای مؤسسات پژوهشی علمی هند بر روی دیسک

۵. راهنمای جوایز علمی و فنی بر روی دیسک

محصولات آینده

۱. نشریه سالانه علوم کتابداری و سند آرای بر روی دیسک فشرده (از سال ۱۹۶۴ تا کنون)

۲. چکیده علوم هند بر روی دیسک فشرده (از سال ۱۹۹۰ تا کنون)

انتشارات

۱. چکیده علوم هند

۲. نشریه سالانه علوم کتابداری و سند آرای

۳. راهنمای نشریات ادواری علمی هند

شبکه‌های کتابخانه‌ای و شبکه‌سازی کامپیوتر

اینسداک از دانش تخصصی گسترده‌ای در طراحی و ایجاد شبکه‌های کتابخانه‌ای و کامپیوتر برخوردار است و پروژه‌هایی را به طور موفقیت‌آمیز اجرا کرده است. به عنوان نمونه می‌توان ایجاد شبکه نهادهای کنترل آلودگی و شبکه کتابخانه‌ای مدرس را نام برد.

اینسداک همچنین شبکه گسترده خود را که شبکه پژوهشهای علمی و فنی نامیده می‌شود نیز ایجاد کرده است. این شبکه نهادهای علمی فنی کشور را به یکدیگر مرتبط ساخته و امکاناتی برای تبادل پست الکترونیکی و دسترسی به پایگاههای اطلاعاتی پیوسته بومی فراهم نموده است. شبکه پژوهشهای علمی و فنی دارای مراکز مدیریت شبکه در دهلی‌نو، بنگلور، کلکته و چنای می‌باشد. بسیاری از مشتریان از طریق این شبکه منابع خود را سفارش داده و یا دریافت می‌دارند.

مرکز ملی سند آرای علمی هند یکی از مراکز عمده اطلاع‌رسانی هند و نیز آسیا به شمار می‌آید. و دامنه خدمات و فعالیتهای گسترده آن موجب شده است تا این مرکز به عنوان یکی از مراکز بین‌المللی اطلاع‌رسانی کاراً مطرح شود. با توجه به اهمیت اینسداک در ذیل شرحی از خدمات و فعالیتهای این مرکز جهت استفاده علاقمندان ارائه می‌گردد:

۱- خدمات، محصولات و انتشارات

۲- پروژه‌های تحقیقاتی

۳- منابع اطلاعاتی ملی

۴- آموزش

۵- همکاریهای بین‌المللی

اینسداک از آغاز تاسیس (۱۹۵۲) تا کنون به ارائه خدمات اطلاع‌رسانی به منظور برآوردن نیازهای اطلاعاتی محققان و دانشمندان در کشور می‌پرداخته است. و در طول این سالها خدمات و محصولات اطلاع‌رسانی متعددی را برای مؤسسات و نهادها طراحی نموده است.

عرصه‌های مهم فعالیت اینسداک عبارتند از:

خودکار سازی کتابخانه، شبکه‌های کتابخانه‌ای، شبکه‌سازی کامپیوتری، کتابخانه‌های الکترونیکی، شبکه‌سازی دیسکهای نوری، طراحی و توسعه پایگاههای اطلاعاتی، دستیابی به منابع اطلاعاتی بین‌المللی نظامهای پیوسته، مطالعات امکان‌سنجی، و طراحی و ایجاد مدیریت عملیاتی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی.

مجموعه کتابخانه ملی علوم نیز در اینسداک قرار دارد. این کتابخانه از مهمترین مجموعه‌های علوم و تکنولوژی اطلاع‌رسانی به شمار می‌آید. اینسداک بیش از ۳۳۲۰ نشریه ادواری از هند و خارج از هند دریافت می‌کند. تعداد بسیاری از نشریات ادواری بر روی دیسکهای نوری قرار دارد. با توجه به دریافت این نشریات بر روی دیسکهای نوری، کتابخانه‌های الکترونیکی نیز تاسیس شده است که امکان استفاده از این مجموعه‌ها را فراهم می‌آورد.

یکی از جنبه‌های مهم فعالیتهای اینسداک، برنامه‌های آموزشی این مرکز می‌باشد. در حال حاضر اینسداک دوره دو ساله فوق لیسانس اطلاع‌رسانی را ارائه می‌کند. علاوه بر این، دوره‌های کوتاه مدت متعددی در زمینه‌های کاربرد کامپیوتر و تکنولوژی

سالهای آتی اینسداک به عنوان یکی از مهمترین عرضه کننده خدمات اطلاعاتی بر روی شبکه خواهد شد. بدین منظور، امکانات اینترنت و اینترنت نیز تقویت می شود. هم اکنون این مرکز دارای سایت وب به آدرس <http://www.insdoc.org> می باشد.

پروژه ها و مدیریت کتابخانه

اینسداک در طول سالها تلاش کرده است تا از توان تخصصی در زمینه مدیریت و اجرای طرحهای چند وجهی در حوزه های شبکه سازی و مدیریت کتابخانه برخوردار شود. و در این راستا، مطالعات امکان سنجی، طراحی سیستم، پیاده سازی و نیز عملیات آزمایشی و آموزشی را انجام می دهد.

پروژه های خاتمه یافته

- مدیریت کتابخانه در مؤسسه مرکزی تحقیقات سوخت

- نوسازی کتابخانه و سند خانه مرکز شورای علمی و تکنولوژی مادیها پردازش

- نوسازی و مدیریت آزمایشگاه علوم پزشکی قانونی

- نظام تجارت پیوسته دهلی: مشاوره فنی همه جانبه و مدیریت پروژه

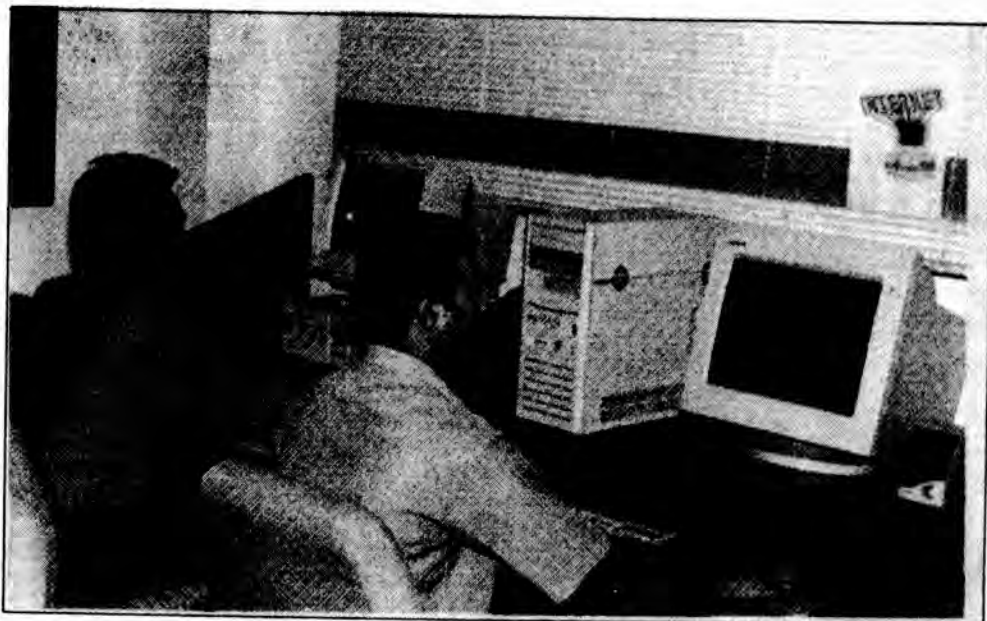
منبع ملی اطلاعات

اینسداک به عنوان تنها مرکز منحصر به فرد برای ارائه انواع اطلاعات علمی و فنی به شمار می آید و به عنوان منبع ملی اطلاعات با استفاده از کتابخانه ملی علوم که دارای مجموعه غنی از ۱۵۰۰۰۰ کتاب، نشریات ادواری و تک نگاشتهای روسی است، ایفای نقش می کند. این کتابخانه یکی از مجموعه های غنی در زمینه علوم و تکنولوژی اطلاع رسانی کشور را داراست. از ۲۳۲۰ نشریات ادواری که اینسداک دریافت می کند ۱۲۰۰ نشریه بر روی دیسک فشرده است.

ارزیابی و تحلیل فعالیتهای تحقیقاتی علمی محققان و دانشمندان کشور نیز یکی از مهمترین خدمات اینسداک به شمار می آید. دانشمندان هندی هر ساله قریب ۴۰۰۰۰ مقاله تحقیق و توسعه ای منتشر می کنند که ۸۰٪ آنها از طریق بیش از ۷۰۰ نشریه علمی و فنی چاپ هند و باقی از طریق نشریات خارجی انعکاس می یابد. تحلیل کتابشناختی حاصل تحقیقات بر مبنای داده های نمایه استنادی علوم (SCI) صورت می گیرد. تحلیل نتایج تحقیقات نهادها، ادارات، دانشگاهها و سایر ارگانهای مشابه گزیده نیز صورت می گیرد. در حال حاضر نیز مطالعاتی برای تولید پایگاه اطلاعاتی نمایه استنادی علوم و تکنولوژی هند نیز در دست انجام است.

آموزش

اینسداک در زمینه توسعه نیروی انسانی نیز دارای یک رشته برنامه است. دوره کارشناسی ارشد علوم و تکنولوژی اطلاع رسانی این مرکز دارای دانشجویانی از هند و خارج می باشد. اینسداک همچنین یک رشته دوره های کوتاه مدت در زمینه های مختلف بویژه کاربرد تکنولوژیهای کامپیوتری و اطلاعاتی در حوزه کتابداری و اطلاع رسانی برگزار می کند.

بومی رودخانه گنگ است. اطلاعات مربوط به این پایگاه با استفاده از پژوهشی که در ۱۴ دانشگاه نزدیک رودخانه گنگ صورت گرفت، گردآوری شده است اینسداک افزون بر این، خدمات مشاوره ای برجسته ای را به نظام پایگاه اطلاعات لاسیتیک مؤسسه تحقیقات لاسیتیک هند ارائه نموده است.

پایگاه های اطلاعاتی پیوسته (Online)

- چکیده علوم هند
- فهرستگاه ملی پیدانیدهای علمی هند
- مندرجات ادواریهای اینسداک بر روی پایگاه اطلاعاتی چند رسانه ای
- پایگاه اطلاعات علوم پلیمر
- پروانه های ثبت نوآوریهای هند
- پایگاه های اطلاعاتی خاص مشتریان

- پایگاه های اطلاعات انتشارات محققان برجسته
- راهنمای نهادهای پژوهشی - صنعتی در منطقه جنوب آسیا

- پایگاه اطلاعات پروژه های در دست انجام نهادهای تحقیقات علمی و فنی هند

- پایگاه اطلاعات نظامهای مختلف پزشکی
- پایگاه اطلاعات مهندسی خودکار سازی

دستیابی به نظامهای پیوسته (Online)

دستیابی آنی به آخرین اطلاعاتی از طریق کامپیوتر نیازمند تکنولوژیهای کامپیوتری و ارتباطی است. اینسداک پایگاه های اطلاعات بومی خود را از طریق نظام پیوسته در اختیار استفاده کنندگان قرار می دهد. در حال حاضر ۱۰ پایگاه اطلاعاتی برای دستیابی پیوسته موجود است. این پایگاهها یا توسط اینسداک تهیه شده است و یا توسط سازمانهای دیگر که بر روی نظام پیوسته اینسداک قرار گرفته است.

این مرکز علاوه بر ایجاد پایگاههای اطلاعاتی داخلی، پایگاههای اطلاعاتی را برای سازمانهای دیگر نیز طراحی نموده است. این پایگاهها به صورت کتابشناختی و نیز چند رسانه ای هستند. اینسداک پایگاه اطلاعاتی پژوهشی را در زمینه اکوسیستم گانگا برای وزارت محیط زیست و جنگلها طراحی نموده است. این پایگاه شامل نتایج پژوهشهای مربوط به ویژگیهای فیزیکی، شیمیایی، جغرافیایی، زمین شناختی و زیست

کتابخانه های الکترونیکی و شبکه سازی دیسکهای فشرده کتابخانه های خودکار به تدریج با حضور شبکه های دیسکهای فشرده به سوی الکترونیکی شدن گام برمی دارند. با توجه به گرایش فزاینده به انتشارات الکترونیکی بویژه بر روی دیسکهای فشرده و شبکه ها، اینسداک تبدیل کتابخانه های خودکار به کتابخانه های الکترونیکی را جزء برنامه های خود قرار داده است.

بخش کتابخانه الکترونیک اینسداک در حال حاضر مجموعه ای غنی بالغ بر ۳۰۰۰ نشریه (متن کامل)، پروانه ثبت نوآوری، مقالات کنفرانس و غیره بر روی دیسک فشرده دارد. در حال حاضر برنامه ایجاد شبکه گسترده دیسکهای فشرده با ۲۵ تا ۵۰ ایستگاه کاری با استفاده از دیسک خوانهای ۲۸ و ۵۶ تایی در دست بررسی است.

شبکه سازی دیسکهای فشرده یکی از حوزه های مورد علاقه اینسداک است. فواید تکنولوژیهای برج (Tower) و جکوباکس (Jukebox) برای شبکه های دیسکهای نوری در محیطهای مختلف کتابخانه ای و نیز معماریهای مختلف دسترسی نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. همچنین اینسداک در طراحی و ایجاد شبکه های محلی فیبر نوری با خادمان دیسکهای نوری، خادم فایلها و خادم اینترنت تجربه و تخصص گسترده کسب کرده است.

طراحی و توسعه پایگاههای اطلاعاتی

پایگاههای اطلاعاتی کامپیوتری نقش مؤثری در گردآوری داده ها و بازیابی مؤثر دارند. اینسداک نیز توانسته است تجارب گسترده در طراحی و توسعه پایگاههای اطلاعاتی بدست آورد.

این مرکز علاوه بر ایجاد پایگاههای اطلاعاتی داخلی، پایگاههای اطلاعاتی را برای سازمانهای دیگر نیز طراحی نموده است. این پایگاهها به صورت کتابشناختی و نیز چند رسانه ای هستند. اینسداک پایگاه اطلاعاتی پژوهشی را در زمینه اکوسیستم گانگا برای وزارت محیط زیست و جنگلها طراحی نموده است. این پایگاه شامل نتایج پژوهشهای مربوط به ویژگیهای فیزیکی، شیمیایی، جغرافیایی، زمین شناختی و زیست